

B.Ulevičius: apie dievišką žaidimą, kuris perkeičia žmogų

Publikuota: www.DELFI.lt 2009 m. gruodžio 2 d.

Benas Ulevičius

Kodėl žaidžiančiam vaikui kareivėliai tampa tikra kariauna, o tikintysis, per Mišias žvelgdamas į velykinę žvakę, mato ne vaško gabalą, o Kristų, – ką tik pasirodžiusioje knygoje „Dieviškasis žaidimas: liturginio mąstymo apmatai“ svarsto metalistas, indėnų kultūros fanas, Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos katedros dekanas Benas Ulevičius.

Knygos sutiktuvų išvakarėse populiaraus neformalų forumo „Army777“ moderatorius pasakojo apie užkoduotą dievišką tikrovę ir atsakė į kelis asmeniškėsius DELFI klausimus.

- Esate minėjęs, kad krikščionybę giliau pažinote per indėnų kultūrą. Kaip tai atsitiko?

- Kai dar buvau labai jaunas katalikas, mano dėmesį patraukusi indėnų kultūra pasirodė, įdomesnė egzotiškesnė, romantiškesnė.

Tačiau, įsigilinęs į indėnų kultūros, simbolikos, kosminio pasaulio vaizdo prasmę, staiga suvokiau, kad katalikybėje visa tai jau buvau patyręs. Taigi, indėnų kultūros dėka tapau geresniu kataliku. Išplaukiau ieškoti kito pasaulio ir praturtėjęs atplaukiau į savo uostą, nes svarbiausi dalykai – universalūs.

Ir dabar domiuosi indėnų kultūra, tačiau šiam rimtam pomėgiui nebelieka tiek daug laiko.

- O rokiui, metalui?

- Taip. Lieku ištikimas sunkiajai muzikai, vadovauju krikščioniško roko grupei „Quest Rising“ ir kviečiu visus apsilankyti jos internetinėje svetainėje.

- Minėti pomėgiai nesutrukdė tapti ir VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanu?

- Kaip matome, ne.

- Tai gal bent teko pasižadėti vilkėti kostiumą?

- Neteko. Taip pat neteko pasižadėti nusikirpti ilgų plaukų.

Vis girdžiu, kad mūsų Katalikų Bažnyčios hierarchai yra konservatyvūs, įstrigę praeityje, įtarūs bet kokiai naujai nuomonei ar kultūriniam pasireiškimui, tačiau esu gyvas liudijimas, kad taip nėra.

Katalikų teologijos fakulteto dekanas pareigos mane išstikino netikėtai. Niekada nemaniau, kad dirbsiu administracinį darbą, nes pirmenybę teikiau kūrybinei, akademiniai veiklai. Tačiau gyvenime nutinka visokių nuotykių.

Administracinis darbas man didelis iššūkis. Nors ir čia labiausiai mėginu užsiimti kūryba, kartu su studentais, dėstytojais kurti fakulteto viziją. Tiesa, lentelių, ataskaitų pasaulis kamuoja, bet ką darysi. Už visus smagius dalykus tenka sumokėti.

- Ką patiriate moderuodamas forumą "Army 777", kokia jo idėja?

- Idėja - sukurti erdvę tikintiems neformalams. Ką iš to gaunu? Labai didelį pasitenkinimą, matydamas, kad pavyko nutiesti tiltus tarp jaunų žmonių, kurie galbūt jautėsi vieni, neturėjo bendraminčių ar negalėjo su jais bendrauti. Juk sutikime, kad tikinčių sunkiosios muzikos mylėtojų, baikerių, gotų, hiphoperių ir visokių kitokių nėra daug.

Mūsų komanda tokiems žmonėms suteikia galimybę bendrauti, o mums padeda neatitrūkti nuo naujų krypčių, idėjų. Forume netgi yra atskira skiltis krikščionybės kritikai, jei ji išreiškiama mandagiai. Mes ten diskutuojame, aiškinamės ir tai pakankamai įdomu.

- Kas paskatino domėtis vaikišku mąstymu ir gretinti jį su liturgija?

- Neslėpsiu, pirmiausia mano paties patirtis. Liturgija reikalauja iš žmogaus atverti sielos akis ir žvelgti ne į daiktus, o pro juos, į gilesnį tikrovės lygmenį.

Visi puikiai žinome, jog peržengę Bažnyčios slenkstį, kryžiaus ženklą ir švęstu vandeniu paženklinę save, patenkame į tokią erdvę, kur sienos turėtų būti permatomos. Per daiktus, kurios naudojame, simbolius, turėtų matytis Dangus.

Per apeigas, kurias matome, turėtume prisiliesti prie dieviškų dalykų.

Būdamas vaikas žaisdavau. Iš šalies žvelgiant, atrodė, kad tik stumdau kaladėles, pagaliukus, tačiau man jie buvo kareivėliai, kaladėlės – mašinos, o lazda, jei žaisdavau karą, tapdavo kardu, kulkosvaidžiu, krūmai – apkasais, pilimis.

Kai žaidi, pasaulis per kelias minutes mainosi ir virsta tuo, ką matai vidiniu žvilgsniu. Išoriniam stebėtoji tai neįžvelgiama, bet žaidėjui – akivaizdu.

Ilgainiui pastebėjau panašumų tarp mano vaikystės žaidimų ir liturgijos. Ji reikalauja, kad pastebėtum ne vien simbolių išorę, kiautą, bet ir tai, kas už jo slypi – dievišką tikrovę. Taigi liturgiją galime laikyti labai rimtu ir prakilniu žaidimu.

- Bet kodėl ta dieviška tikrovė užkoduota?

- Nes neužkoduotos dieviškos tikrovės mes negalėtume patirti. Nesutampa dažniai. Jei dieviška tikrovė pasirodytų nepaslėptu pavidalu, mes išsilydytume. Mūsų akys nepritaiktos jos matyti.

Mūsų būtis daug silpnesnė, todėl dieviškoji turi būti prie žmogaus pritaikyta. Simboliai ir yra vienas iš būdų, kaip saugiai prisiliesti prie labai labai didelių, labai labai svarbių dalykų.

Be to, dieviška tikrovė neišreiškiama žodžiais, todėl prašosi verčiama į žmogišką vaizdą, simbolių kalbą.

- Simbolių nesuprantantys žmonės sako, kad jie kaip tik atitolina nuo Bažnyčios: kunigas tik kiloja rankas, kažką nesuprantamai kalba, kažkodėl su visais kartu reikia klauptis.

- Žinoma, simbolių kalbos reikia mokytis. Pvz., vienoje tautoje rankos paspaudimas reiškia vieną dalyką, kitoje kitą. Reikia įsiklausyti į simbolių kalbą, tada suprasime, ką jie slepia ir kokius dalykus išreiškia.

Liturgijoje net mažiausia detalė kažką reiškia. Pvz., mušdamiesi į krūtinę beldžiamės į sielos vartus, kad jie atsivertų, klaupdamiesi sumažėjame prieš tą, kuris „didesnis“ (t.y. Dievą).

Liesdami šventą vandenį, prisimename, jog Dievas dovanojo mums gyvastį. Juk visi gimstame iš įsčių vandens, o pasaulio tautų mitai byloja, kad visata gimė iš pirmąpradžią vandens.

Taip pat vanduo primena, jog tik Dievas tikrai atgaivina žmogaus ištroškusią sielą.

Raudona spalva liturgijoje primena Kristaus ir kankinių kraują, taip pat Šventosios Dvasios ugnį, auksas primena, jog turime būti tyri, „nerūdijantys“ ir atspindėti Dievo šviesą (juk auksas nerūdija ir spindi saulėje). Šį sąrašą galima tęsti be galo.

Tenka nueiti ilgą kelią, kad suvoktum simbolių kalbą. Tačiau svarbiausia, įžengus į simboliais apgyvendintą liturgiją, suvokti, jog tai, ką akys mato, dar nėra visa tikrovė. Simboliai byloja apie

dieviškus dalykus ir tuos dalykus priartina. Na o mes turime tapti gerais "liturgijos mokiniais", kad patirtume tuos dalykus širdimi.

- Kam provokuojate savo antros knygos skaitytoją?

- Atgaivinti tai, ko dažnai nepaisome, slopiname ir pamirštame – vaikišką žvilgsnį į tikrovę.

Vienas labai žymus žmogus yra pasakęs, jog genijus yra suaugęs žmogus, kuris nepamiršo savo vaikiškumo, bet jį sutuokė su suaugusio žmogaus sugebėjimais.

Pasak vaikų psichologų, mažieji labai savitai išgyvena tikrovę, mato joje daugybę kitų pasaulių, žaisdami patenka į mums neregimas vaizduotės erdves.

Liturgija kaip tik ir yra iššūkis, kviečiantis atgaivinti vaikišką gebėjimą persikelti į kitą erdvę, tačiau nebe į fantazijas, o į tai, kas iš tiesų labai tikra.

Pavyzdžiui, materialiu žvilgsniu žvelgiant, liturginė žvakė tėra gražus vaško gabalas. Tačiau liturgija kviečia patikėti, kad prieš mus – nematomas, tačiau realus Kristus. Žvakė tik Jo simbolis, tad tenka mokytis žvelgti ne „į“ žvakę, bet „pro“ ją, tarsi pro kokį langą.

Liturgija ir yra „langas į dangų“, jei sugebame žvelgti vaikišku žvilgsniu. Liturgiją netgi drįsčiau vadinti žaidimu. Tačiau šis žaidimas – dieviškas, realus. Jis atveria žmogui dievišką tikrovę o jį patį – perkeičia.

Kalbino: Ieva Urbonaitė

